

UCHWAŁA Nr XI.91.2025
RADY GMINY CHRZĄSTOWICE

z dnia 5 lutego 2025 r.

w sprawie Planu Odnowy Miejscowości Niwki na lata 2025 - 2032

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Niwki na lata 2025 – 2032, przyjęty uchwałą nr 6.2024 Zebrania Wiejskiego w Niwkach z dnia 22.10.2024 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chrząstowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Łukasz Nowak

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NIWKI

NA LATA 2025 - 2032

Spis treści	
WSTĘP	4
WPROWADZENIE.....	4
Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy Miejscowości:.....	5
I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI NIWKI.....	5
Historia miejscowości Niwki.....	5
Położenie administracyjno-geograficzne i ludność:	5
Przestrzenna struktura miejscowości.....	6
II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	6
Zasoby przyrodnicze.....	6
III. Dziedzictwo kulturowe - Obiekty małej architektury, zabytki, obelisk w Niwkach.	6
Kultywowane tradycje i obrzędy	10
IV. OBIEKTY I TERENY	11
V. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA.....	12
VI. Rolnictwo i gospodarka.....	13
Podmioty gospodarcze w Niwkach	13
VII. Infrastruktura techniczna.....	13
Komunikacja drogowa.....	13
Telekomunikacja	14
Wodociągi i kanalizacja.....	14
Gospodarka odpadami	14
VIII. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości.....	14
IX. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną	15
X. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych.....	18

WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w aspekcie zrównoważonego rozwoju. Zasadniczym jego celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z ważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu jest istotne m.in. w zakresie możliwości aplikowania na przewidziane w Planie inwestycje i przedsięwzięcia ze środków zewnętrznych. Należy wskazać, że gmina Chrzastowice, do której należy sołectwo Niwki, jest członkiem:

- Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska,
- Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad,
- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów”,
- Opolskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej.

Powyższe stanowią dodatkowe szanse na aplikowanie o środki, które znajdują się w programach realizowanych przez te instytucje i organizacje.

Sołectwo Niwki położone jest na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju opracowaną przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów” – planowane do realizacji inwestycje i inicjatywy mogą być zatem wspierane ze środków dostępnych w ramach organizowanych przez LGD naborów.

Z punktu widzenia sołectwa istotne są te działania, które wpisują się w szeroko rozumianą poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Równie istotne jest umożliwienie rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich, a także efektywne wpływanie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Zatem głównymi obszarami w jakich planuje się wydatkować środki, jakie są w dyspozycji sołectwa Niwki, gminy Chrzastowice oraz zewnętrznych źródeł finansowania będą te dotyczące:

- budowy, przebudowy, remontów lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury;
- kształtowania obszaru przestrzeni publicznej.
- budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych,
- odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci,
- kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Niwki jest obszar tej miejscowości. Ma on pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz wspólnoty w tych dziedzinach, które uznane zostały za istotne dla sołectwa i jednocześnie realne do wykonania przy finansowaniu ich z budżetu gminy, funduszy strukturalnych i zaangażowania społecznego. Plan Odnowy Miejscowości Niwek to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2025 - 2032.

Niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, możliwa jest także rezygnacja z realizacji zadania - w przypadku braku możliwości jego realizacji oraz zmiany priorytetów mieszkańców. Nie bez znaczenia dla tempa realizacji Planu będzie miała dostępność funduszy unijnych.

WPROWADZENIE

Plan Odnowy Miejscowości ma zdecentralizowany, lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowywany jest z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości. Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej progospodarczy, a bardziej prospołeczny i prokulturowy charakter i dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych. Celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy wiejskie tereny oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, cieszą się coraz większym zainteresowaniem deweloperów, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś wzmocni swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę. Plan Odnowy ma więc charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy Miejscowości:

Plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe. Zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej. Dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga consensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.

Tworzenie Planu Odnowy Miejscowości sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności. Podstawą tworzenia Planu Odnowy Miejscowości jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywiłowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków. Projekt wprowadzonych do Planu zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI NIWKI

Historia miejscowości Niwki.

Wieś Niwki została założona w 1770 roku w ramach polityki kolonizacyjnej Fryderyka II Wielkiego, króla Prus, który nadał jej nazwę Tempelhof od nazwiska generała królewskiej gwardii Georga Friedericha von Tempelhoff. Administratorem wsi został wówczas leśniczy Johannes Templer. Wyznaczył on miejsce w głębi puszczy i nadzorował budowę osady na wygonie zwanym Błocianką. Pierwszymi osadnikami byli mieszkańcy okolicznych wiosek: Dębskiej Kuźni, Chrzastowic, Szczedrzyka i Grudzie. Niwki, podobnie jak pozostałe kolonie w tamtych czasach, składały się z 20 „ognisk domowych”. W 1783 roku było tu 108 mieszkańców, którzy trudnili się początkowo wyrębem lasu, za co mogli pobudować drewniane chaty i uzyskać pole do zasiewu. Głównym zadaniem kolonistów była produkcja węgla drzewnego dla dymiącej królewskiej huty od 1754 roku nad rzeką Mała Panew. Wieś z charakterystyczną kolonijną zabudową wzdłuż ulicy, polami za chałupą i dobudowana później leśniczówka, jest swoistego rodzaju pamiątką, pomnikiem czasów fryderycjańskich. Przed wojną mieszkał tu nauczyciel Johannes Ochlast, znany piewca niweckiej ziemi, odkrywał i opisywał w gazetach i kalendarzach piękno okolicy, która zachwyca do dzisiaj. Pierwszą szkołę wybudowano tu w 1925 roku. Do tego czasu niweckie dzieci uczyły się w szkole w Szczedrzyku. Szkoła spaliła się podczas frontu w 1945 roku. Odbudowana służyła mieszkańcom Niwek do lat 70-tych. W roku 1975 powstał w niej Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, obecnie, w budynku byłej szkoły mieści się Ośrodek Szkoleniowy Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji. Ośrodek ten w tym momencie specjalizuje się w organizowaniu szkoleń pedagogicznych.

Położenie administracyjno-geograficzne i ludność:

Miejscowość Niwki jest jedną z 9 miejscowości wyodrębnionych w podziale administracyjnym Gminy Chrzastowice, położonej w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie opolskim. Niwki zajmują powierzchnię 7.41 km², co stanowi 9 % obszaru całej gminy Chrzastowice. Podobnie jak pozostała część gminy leżą w obrębie mikroregionów Równiny Jemielnickiej i Wzgórz Dębskich, należących do mezoregionu Równiny Opolskiej stanowiącej południowo-wschodnią część Niziny Śląskiej na granicy Wyżyny Śląskiej. Miejscowość Niwki położona jest poza głównymi ciągami komunikacyjnymi, leży w całości w rejonie lasów. Wiodącymi funkcjami miejscowości jest mieszkalnictwo, rekreacja i rolnictwo. Wykształcenie funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej jest wynikiem położenia miejscowości w bliskim sąsiedztwie ośrodka wojewódzkiego Opola oraz Jezior Turawskich. Niwki są idealnym miejscem dla letników. Właśnie tu w bliskości zaledwie półtora kilometra od Jezior Turawskich najchętniej opolanie budują swoje domy.

Wieś Niwki liczy 224 mieszkańców (wg stanu na dzień 14.01.2025 r.). Od kilku lat utrzymuje się tendencja wzrostowa populacji miejscowości.

Przestrzenna struktura miejscowości.

Niwki zachowują czyste cechy układu rzędówki. Powstały W wyniku jednorazowej regulacji, z czego wynika duża regularność podziałów parcelacyjnych i zabudowy. Na terenie Niwek tradycyjne dla regionu budownictwo reprezentowane jest przez budownictwo rolnicze. Zachowana na terenie gminy i wsi Niwki zabudowa rolnicza z przełomu XIX i XX wieku wywodzi się ze starszej tradycji budownictwa rolniczego (drewnianego). Budynki z tego okresu są murowane, kryte dachówką, parterowe, rzadziej piętrowe, niepodpiwniczone lub częściowo podpiwniczone. Najnowsza architektura, reprezentowana głównie przez domy jednorodzinne jest ciekawsza, urozmaicona (wróciły wysokie dachy), nie nawiązuje formą ani charakterem do budownictwa tradycyjnego. W strukturę miejscowości wchodzi duży kompleks zabudowy rekreacyjno-letniskowej.

II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

Zasoby przyrodnicze

Wieś Niwki położona jest W otoczeniu pięknych lasów stanowiących kompleks lasów Stobrawsko-Turawskich. Jak wskazano wyżej zajmują one około 70 % powierzchni tej miejscowości. Dlatego W Niwkach mówią, że poranne słońce wychodzi z lasu, a wieczorem chowa się za las. Ziemia jest tu piaszczysta, a ludzie powiadają żartobliwie, że dziennie oczekują deszczu, a W niedzielę oberwania chmury bo tylko wtedy będzie urodzaj. W lasach można spotkać chronione i rzadkie gatunki roślin i grzybów.

Szmaciak galęzisty (Sparassis Crispi) nazywany również „kozią bródką”. Gatunek objęty ścisłą ochroną. Występuje zawsze pojedynczo w drzewostanach na siedliskach borowych, głównie na pniach sosen lub przy nich. Stwierdzony w borze sosnowym na zachód od Niwek.

Z gatunków ściśle chronionych można tutaj spotkać:

- w widnych lasach, zaroślach, na polanach, łąkach i wrzosowiskach - podkolan biały – gatunek z roślin storczykowatych (*orchidaceae*),
- na skraju drogi pomiędzy Dębską Kuźnią i Niwkami, rzadziej w lasach oraz zaroślach - pojedyncze okazy kruszczyka szerokolistnego (*epipactis helleborine*),
- w dąbrowach w okolicach Niwek i Dębskiej Kuźni występuje efektowna lilia złotogłów,

Z gatunków częściowo chronionych można spotkać konwalię majową (*convallaria majalis*).

Na uwagę zasługują występujące tutaj gatunki rzadkie w skali województwa i regionu. Najciekawsze z nich to: gruszczycka średnia (*pyro la media*) oraz gruszczycka okrągłolistna (*pyrola rotundifolia*).

Świat zwierząt jest równie bogaty jak szata roślinna. Obok zwierząt pospolitych spotkać tu możemy wiele gatunków chronionych oraz rzadkich W skali kraju. W miejscach otwartych i nasłonecznionych możemy spotkać owada - insekta – biegacza ogrodowego (*carabus arvensis*), W borach sosnowych – tycza cieślę (*acanthocinus aedillis*), a W norkach ziemi lub różnego rodzaju szczelinach między kamieniami trzmieła ziemnego (*bombus terrestris*).

Z gadów spotkać możemy:

- jaszczurkę zwinkę (*lacerta agilis*)
- jaszczurkę żyworodną (*lacerta vivipara*)
- zaskrońca (*natrix natrix*).

Wieś okala Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie - jest to m.in. kompleks lasu między Niwkami i Chrzastowicami i zajmuje powierzchnię około 400 ha.

III. Dziedzictwo kulturowe - Obiekty małej architektury, zabytki, obelisk w Niwkach.

1. Kapliczka na skrzyżowaniu

Zwyczajowo nazywany „kapliczką na skrzyżowaniu” obiekt z gatunku małej architektury sakralnej zbudowany został około roku 1850. Posadowiony został na skrzyżowaniu ulicy Wiejskiej, drogi powiatowej nr 1745 oraz drogi gminnej. Kapliczka upamiętnia miejsce lokalizacji pierwszego ujęcia wody, które służyło wszystkim mieszkańcom osady. Powstała ona ku pamięci administratora wsi i leśniczego Johana Templera. Do roku 1945 W kapliczce znajdowała się figura św. Jana Chrzyciela czczonego jako patrona tej miejscowości. Wystrugana została z drewna prawdopodobnie przez jednego z lokalnych artystów. Figura ta została zniszczona W czasie wojny, na jej miejscu

umieszczono rzeźbę Najświętszej Maryi Panny. W czerwcu 2011 r. Rada Sołecka Niwek ufundowała figurę św. Jana i umieściła ją w kapliczce na skrzyżowaniu. Obecnie w kapliczce znajduje się jeszcze jedna figura NMP. Służy ona do procesji w Boże Ciało.

2. Dzwonnica (słup dzwonnicy)

Wyróżnia się na tle wszystkich okolicznych kapliczek formą i funkcją. Usytuowana jest obok posesji Państwa Palmer. Z ustnych przekazów rodzinnych wynika, że wzniesiony został w roku 1896. Bicie dzwonu zawsze obwieszcza mieszkańcom czas modlitwy (Anioł Pański), zgon mieszkańca lub nadchodzące niebezpieczeństwo. Funkcja dzwonnika z pokolenia na pokolenie przechodzi na członków wspomnianej rodziny.

3. Krzyż przy skrzyżowaniu

Jednym z najstarszych obiektów o funkcji wotywniej na terenie Niwek jest kamienny krzyż z 1770 roku. Jak wynika z zasłyszanych w okolicznych domostwach opowieści, krzyż ten ufundowała jedna z zaradnych mieszkank tej miejscowości – Maria Lalicek. Fundatorka w historiach tych przedstawiana jest jako zaradna, utrzymująca się z hodowli zwierząt i sprzedaży wiejskich wyrobów spożywczych gospodyni. Krzyż wykonał opolski kamieniarz Knauer.

4. Mała Grotta z figurą Najświętszej Marii Panny

Grotta z figurą NMP została ufundowana przez jedną z mieszkank Niwek. Został wbudowany w niej biały kamień przywieziony z Lourdes. Co roku w maju mieszkańcy spotykają się przy kapliczce, by wspólnie modlić się na nabożeństwach majowych.

5. Remiza strażacka

Remiza strażacka, stoi przy skrzyżowaniu, W pobliżu krzyża. Powstała W 1894 roku wcześniej nazywana była „Mazurkiem”. W 1933 roku przekształcona została na remizę strażacką. Z Berlina dzielnicy Tempelhof otrzymano jako dar sikawkę konną, co było powodem budowy remizy. Sikawka znajduje się tam po dzień dzisiejszy jako zabytek.

6. Głaz obelisk – pomnik poświęcony pamięci poległych podczas I i II Wojny Światowej

Wojna ze szczególnym okrucieństwem dotknęła tę cichą, spokojną, leśną oazę. Kiedy czerwonarmiści wkroczyli mroźną nocą z 21 na 22 stycznia 1945 roku do Niwek, przynieśli śmierć 15 mieszkańcom. Zmarły w 1997 roku długoletni sołtys Niwek Jan Pacula, był naocznym świadkiem tego okrucieństwa. Miał wówczas 14 lat i pomagał pochować ofiary tej zbrodni w przydomowych ogródkach. Na wiosnę w 1945 roku cieśla Stefan Czech wykonał dla wszystkich poległych trumny i pochowani zostali na cmentarzu w Szczedrzyku.

Podczas hydrobudowy Jeziora Turawskiego W latach 1934 -1938, natrafiono na ślady osady Z IV I V wieku. Znalaziono tam potężny kamień, który nauczyciel Ochlast postanowił ustawić przy niweckiej szkole. W 1994 roku ten głaz narzutowy poświęcony został ku czci poległych W czasie I i II wojny światowej. Z I wojny światowej do Niwek nie powróciły 4 osoby, Z II wojny światowej - 20 osób. Mieszkańcy Niwek nie zapomnieli o nich I co roku, 24 czerwca W dzień św. Jana W kościele W Szczedrzyku, odbywa się msza święta W ich intencji.

Inne zabytki w Niwkach

W Niwkach istnieje wiele obiektów mieszkalnych z początku XIX i XX wieku. Są to między innymi:

- budynek dawnej karczmy z 1903 roku położony przy ulicy Wiejskiej 3,
- dom z przełomu XIX i XX wieku przy ulicy Wiejskiej 7,
- dom z 1927 roku przy ulicy Wiejskiej 10,
- budynek gospodarczy z 1927 roku przy ulicy Wiejskiej 11,
- dom z 1906 roku przy ulicy Wiejskiej 11,
- dom z 1902 roku przy ulicy Wiejskiej 12,
- dom z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 13,
- budynek gospodarczy z 1899 roku przy ulicy Wiejskiej 13,
- dom z 1906 roku przy ulicy Wiejskiej 14,
- budynek gospodarczy z 1908 roku przy ulicy Wiejskiej 14,
- dom i budynek gospodarczy z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 15,
- dom z 1919 roku przy ulicy Wiejskiej 17,
- dom z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 16,
- dom z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 17,
- dom z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 23,
- dom z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 27,
- dom z początku XX wieku przy ulicy Wiejskiej 28.

Kultywowane tradycje i obrzędy

W naszym sołectwie kultywowanych jest wiele obrzędów i tradycji śląskich. Żniwniak z pochodem mieszkańcy gminy kultywują od czasów Fryderyka Wielkiego. Co roku organizują go z mszą świętą w kościele parafialnym w Szczedrzyku, jak również biorą udział w dożynkach powiatowych czy wojewódzkich. Co roku odbywa się także wodzenie niedźwiedzia, zwane też „berami”. Barwny korowód złożony z przebierańców, wśród których są m. in. kominiarz, leśnik, cyganka, diabeł, lekarz, policjant i para nowożeńców, prowadzi na postronku "niedźwiedzia". Niedźwiedź w tradycji ludowej symbolizuje wszelkie zło, jakie spotyka człowieka, z tego też powodu nie jest puszczany wolno, lecz prowadzony na uwięzi. Grupa, najczęściej w towarzystwie muzyków (akordeon, bęben), chodzi od domu do domu. Każda gospodyni domu powinna zatańczyć z niedźwiedziem, bo to wroży szczęście na cały rok, gospodarz z kolei powinien poczęstować wodzących niedźwiedzia wódką.

Ponadto organizowane są imprezy cykliczne na powitanie i pożegnanie lata, dzień kobiet, dzień dziecka, kolędowanie oraz tzw. „spotkania przy ognisku”.

W Niwkach odbywają się także imprezy o randze ogólnopolskiej, których przykładem może być wyścig kolarski „Memoriał Joachima Halupczoka” organizowany w czerwcu. Tradycja kolarska jest silna, ponieważ z gminy Chrzastowice pochodzą słynni polscy kolarze: Joachim Halupczok (Niwki), Benedykt Kocot oraz Edward Barcik.

IV. OBIEKTY I TERENY

Pomnik Joachima Halupczoka.

W sierpniu 2010 roku w Niwkach odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika Joachima Halupczoka, pochodzącego z Niwek wicemistrza olimpijskiego, Mistrza Świata z 1989 roku, zwycięzcy plebiscytu "Przeгляdu Sportowego" na najlepszego sportowca Polski.

Trasy rowerowe

Przez gminę Chrzastowice przebiega 5 tras rowerowych o łącznej długości 55,1 km i są one efektem porozumienia komunalnego pomiędzy siedmiona gminami, które wyznaczyły sobie cel oznakowania i utrzymania systemu ścieżek rowerowych w dolinie rzeki Mała Panew.

Przez Niwki wyznaczono następujące trasy:

- a) o charakterze tranzytowym: tj. trasa nr 18, która prowadzi do rejonu Tarnowskich Gór, okrąży od północy Jezioro Turawskie, a następnie z Turawy przez Niwki, Chrzastowice, Suchy Bór do granicy Opola,
- b) o charakterze lokalnym: trasa 116 – odgałęzia się od trasy nr 18 koło Niwek, prowadzi przez Dębską Kuźnię do „Srebrnego Źródła”, gdzie łączy się z trasą 27 i 18 i umożliwia wycieczkę wokół prawie całej gminy Chrzastowice.

V. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA.

Nowowytbudowana świetlica wiejska udostępniona we wrześniu 2023 r. służy mieszkańcom do organizacji spotkań, imprez okolicznościowych dla dorosłych i dzieci. Systematycznie odbywają się tu także zajęcia gimnastyczne dla chętnych.

W sierpniu 2024 roku do użytku zostało oddane boisko sportowe. Pozwala to dzieciom i dorosłym aktywnie spędzać czas. Planowane jest jeszcze uzupełnienie inwestycji o oświetlenie całego terenu rekreacyjnego.

Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu posiada w Niwkach Ośrodek Szkoleniowy, dysponuje on bazą noclegową dla 65 osób w pokojach 1 i 2 osobowych z łazienką i 4 salami wykładowymi wyposażonymi w nowoczesny sprzęt audiowizualny. Celem Ośrodka jest wspomaganie w rozwoju umożliwiającym osiągnięcie wyższych poziomów kwalifikacji zawodowej nauczycieli oraz kierowniczej kadry oświatowej - poprzez indywidualne doradztwo metodyczne oraz zorganizowane formy doskonalenia i doksztalcania, sprzyjające ulepszaniu metod, technik, środków kształcenia oraz organizacji i zarządzania oświatą.

Na ten moment najbardziej odczuwalny jest brak placu zabaw, który urozmaici możliwości spędzania czasu najmłodszym mieszkańcom.

Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich

Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich W Niwkach działa jako organizacja skupiająca damską i męską część społeczeństwa Niwek. Dawniej koła gospodyń organizowały kursy szycia, gotowania oraz pieczenia, uczyły prowadzenia domu oraz wspomagały ludzi W trudnej sytuacji. Organizowały różnego typu biesiady. Promowały sztukę ludową. Na przestrzeni lat KGW pielęgnowały śląską tradycję i jednocześnie wywierały silny wpływ na rozwój wsi. W ostatnich latach można zauważyć wzrost aktywności kół gospodyń wiejskich. Również W Niwkach kobiety, a także mężczyźni mają potrzebę integracji i podejmowania działań na rzecz swojej małej ojczyzny. Członkowie kultywują stare śląskie tradycje, między innymi reaktywowano tradycję „Wodzenia Niedźwiedzia”. Aktywnie współpracują również z Radą Sołecą W organizacji dożynek parafialnych, święta ziemniaka i innych imprez tematycznych.

VI. Rolnictwo i gospodarka.

Gmina Chrzastowice i sama miejscowość Niwki charakteryzuje się mało korzystnymi warunkami naturalnymi do produkcji rolnej. Dominują gleby średnie i słabe. Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (syntetyczna ocena punktów podstawowych czynników środowiska naturalnego - rzeźba, klimat, warunki rolne, gleby) gminy odbiega znacznie od średniej wojewódzkiej i wynosi 63,15 (średnio dla województwa opolskiego 87,2). Ww. wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla miejscowości Niwki jest najniższy w gminie i wynosi 54,1. Na tak niski wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej rzutują, oprócz niskich klas bonitacji gleb, bardzo niekorzystne warunki wodne. Korzystnymi są agroklimat i rzeźba terenu.

Struktura zasiewów odzwierciedla jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, przeważają w zasiewach zbóż – żyto i mieszanki zbożowe. Znaczny udział mają ziemniaki. Rolnictwo we wsi Niwki charakteryzuje się, podobnie jak w całej gminie Chrzastowice, znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, co wpływa na niską ich rentowność. Z uwagi na bliskość miasta wojewódzkiego Opola, które może być rynkiem zbytu warzyw i owoców, należałoby rozwinąć tę produkcję, szczególnie w gospodarstwach małych. Niwki predysponowane są do rozwoju działalności pozarolniczej, głównie usług i agroturystyki, dla rozwoju której istnieją tu wręcz idealne warunki.

Z ogólnej powierzchni 743,3384 ha obejmującej miejscowość Niwki:

- a) lasy zajmują powierzchnię 511,8287 ha, co stanowi około 69 % powierzchni,
- b) tereny rolne zajmują powierzchnię 122,7635 ha,
- c) łąki zajmują powierzchnię 68,9831 ha,
- d) tereny zabudowane zajmują powierzchnię 12,8231 ha,
- f) tereny zurbanizowane niezabudowane zajmują powierzchnię 2.4349 ha.

Podmioty gospodarcze w Niwkach

Na terenie wsi Niwki zarejestrowanych jest kilkanaście podmiotów gospodarczych W sektorze prywatnym. Wśród nich wyróżnić można firmy wielobranżowe i handlowo – usługowe z sektorów: elektryki, tłumacza przysięgłego, budownictwa, ośrodków badawczych, ogrodnictwa, transportu, hydrauliki oraz pośrednictwa pracy. W miejscowości znajduje się Ośrodek Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji, gdzie kilku mieszkańców Niwek znalazło stałe miejsce pracy.

W warunkach miejscowości Niwki istnieje możliwość stworzenia nowych miejsc pracy w rozwoju agroturystyki oraz lokalnej przedsiębiorczości – głównie wśród małych gospodarstw rolnych (rzemiosła produkcyjnego i usługowego).

VII. Infrastruktura techniczna.

Komunikacja drogowa

Komunikacja drogowa oparta jest na dwóch drogach: powiatowej i gminnej. Droga powiatowa nr 1745 - ul. Wiejska przebiegającej z Kotorza Wielkiego do Dębskiej Kuźni oraz drogi gminnej nr 103406, również – ul. Wiejskiej przebiegającej ze Szczedrzyka do Lędzin. Nawierzchnie tych dróg są asfaltowe. Dywanik jest naprawiany w ramach remontów cząstkowych. Drogi te są w złym stanie technicznym i wymagają remontu. Droga powiatowa nr 1745 jest jedyną możliwością dotarcia do przynależnego Urzędu Gminy, Przychodni Lekarskiej czy sklepów spożywczych, jednak jej stan jest niezadowolający – Droga jest kręta, bogata w liczne ubytki i brak przy niej pobocza, chodnika czy też ścieżki rowerowej, co sprawia, iż poruszanie się nią jest niebezpieczne dla każdego uczestnika ruchu

Bolączką miejscowości są ulice wewnątrz osiedli domków, które w większości są nieutwardzone bądź pokryte tłuczniem – w miarę możliwości finansowych gminy uzupełnianym rokrocznie. Do i z miejscowości kursuje autobus szkolny. Od początku roku 2024 kursuje także bezpłatny autobus gminny, który porusza się w obrębie Gminy, a także dojeżdża do miasta Opola.

Telekomunikacja

Miejscowość Niwki jest strefonizowana. Sołectwo ma również dostęp do szerokopasmowego Internetu, choć występują duże problemy z zasięgiem. Problemy są na tyle duże, że można mówić o wykluczeniu społeczeństwa. Mając na uwadze stały rozwój miejscowości pod względem nowego budownictwa mieszkaniowego, istniejąca linia telefoniczna będzie wymagała remontu i zwiększenia centrali.

Wodociągi i kanalizacja

Miejscowość Niwki jest w całości skanalizowana, wszędzie doprowadzony jest wodociąg. Zasilana jest z gminnego ujęcia wody ze stacji lokalnej. W Niwkach zrealizowano inwestycję ciśnieniowo-grawitacyjnej kanalizacji sanitarnej, która objęła całą miejscowość.

Gospodarka odpadami

Każde gospodarstwo domowe w Niwkach zaopatrzone zostało w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Ponadto dwa razy w roku (wiosną i jesienią) mieszkańcy korzystają bezpłatnie z wywozu przedmiotów wielkogabarytowych. Bolączką jest natomiast brak śmietników przy głównych traktach i drogach, szczególnie tych uczęszczanych przez rowerzystów, którzy przejeżdżają przez Niwki w kierunku Jezior Turawskich. Brak tej małej infrastruktury sprawia, iż miejscowość jest zaśmiecana przez przejeżdżających turystów.

VIII. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości.

Kierując się zasadami przyjętymi dla kreowania strategii w otoczeniu biznesowym lub samorządowym postanowiono również w przypadku wsi Niwki posłużyć narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT. Jest to analiza mająca na celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości oraz najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse i/lub zagrożenia wsi w okresie perspektywicznym. Praca nad analizą SWOT wsi Niwki w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego związanego z przeprowadzeniem diagnozy sytuacji wsi, pozwoliły na uzyskanie opinii, spostrzeżeń, wniosków i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie dyskusji na temat wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech wsi Niwki umożliwiających podejmowanie skutecznych działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu. Wiele uwagi poświęcono także czynnikom hamującym tę działalność. Dyskusja na temat pozytywnego i negatywnego wpływu otoczenia zewnętrznego na proces tworzenia warunków do wzrostu konkurencyjności regionu wiejskiego dotyczyła określenia okazji, możliwości i szans oraz zagrożeń związanych z planowaniem, organizacją, zarządzaniem, a zwłaszcza finansowaniem działań ze środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej.

MOCNE STRONY:

- sąsiedztwo dwóch ośrodków miejskich Opola i Ozimka ,
- atrakcyjne położenie, wśród lasów w bliskim sąsiedztwie Jezior Turawskich,
- potencjał ludzi w okresie produkcyjnym,
- brak zakładów produkcyjnych zanieczyszczających środowisko,
- wysoki stopień skanalizowania, dobrze rozwinięta sieć elektro-energetyczna i telefoniczna,
- doskonałe warunki do agroturystyki,
- duży areał gruntów zalesionych,
- bogate zasoby przyrodnicze,
- miejscowość posiada plan zagospodarowania przestrzennego,
- dobra współpraca i komunikacja działających organizacji,
- aktywność społeczeństwa i otwartość na różne inicjatywy,
- dbałość o dziedzictwo kulturowe oraz tradycje,
- gospodarność i gościnność mieszkańców,
- brak zjawisk agresji i zagrożeń społecznych,
- poczucie tożsamości mieszkańców do przynależności lokalnej,
- istnieje strefa centralna miejscowości ze świetlicą i terenem rekreacyjnym,
- bezpłatny transport autobusem gminnym, umożliwiający połączenie z centrum gminy i miastem Opole,
- dobra jakość wody dzięki studni głębinowej.

SŁABE STRONY:

- brak sklepu spożywczo – przemysłowego,
- brak placówki oświatowo-wychowawczej,

- niezadawalający stan dróg,
- migracja zarobkowa i ukryte bezrobocie,
- mało podmiotów gospodarczych świadczących usługi,
- brak koszy na śmieci przy głównych traktach i ulicach w Niwkach, szczególnie tych wykorzystywanych przez rowerzystów udających się w kierunku Jezior Turawskich,
- bardzo słaby sygnał GSM oraz zasięg internetowy,

SZANSE:

- możliwość pozyskania środków finansowych z budżetu gminy i funduszy unijnych,
- sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich,
- rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich i drobnej wytwórczości,
- nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami,
- rozwój oświaty i społeczeństwa informacyjnego,
- optymalne wykorzystanie walorów turystycznych miejscowości,

ZAGROŻENIA

- skomplikowana procedura pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych,
- niestabilność polityczna i gospodarcza państwa,
- postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa,
- niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają środki UE,

IX. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną

Lp.	PLANOWANA INWESTYCJA /PRZEDSIĘWZIĘCIE	CEL	PRZEZNACZENIE	HARMONOGRAM REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT ZADANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1	Organizacja imprez integracyjnych i okolicznościowych takich jak: festyny wiejskie, parafialne, dożynki, spotkania okolicznościowe.	Zaspokajanie potrzeb społeczno-kulturalnych i rekreacyjnych mieszkańców wsi Niwki	Organizacja imprez i wspólna zabawa podczas ich trwania integruje mieszkańców wsi. Poszczególne imprezy mają na celu także kultywowanie tradycji oraz dawnych obrzędów, dlatego też adresowane są do wszystkich mieszkańców wsi, bez względu na wiek.	2025-2032	25.000 zł	Budżet gminy Wkład własny
2	Poprawa stanu dróg wewnętrznych – ul. Polna, ul. Słoneczna	Zaspokajanie potrzeb w zakresie infrastruktury publicznej	Drogi wewnętrzne wymagają nieustannej rozbudowy i remontów. Powyższe zadanie poza poprawą bezpieczeństwa wpłynie znacząco na poprawę jakości życia mieszkańców.	2025-2032	Nieznany	Środki zewnętrzne, Budżet gminy
3	Urządzenie placu zabaw przy świetlicy wiejskiej	Zaspokajanie potrzeb społecznych i rekreacyjnych mieszkańców wsi Niwki	Teren rekreacyjny wraz z boiskiem i siłownią pełni wiele funkcji. Mimo ciągłej rozbudowy, nadal brakuje placu zabaw dla najmłodszych. W kolejnych latach planuje się rozbudowę tego terenu właśnie o elementy zabawowe.	2025-2032	120.000,00 zł	Budżet gminy Środki unijne Wkład własny
4	Oświetlenie dróg wewnętrznych – ul. Słoneczna	Zaspokajanie potrzeb w zakresie	W Niwkach nadal są ulice, które są nieoświetlone. Ze względu na ciągły	2025-2032	Nieznany	Środki unijne

Lp.	PLANOWANA INWESTYCJA /PRZEDSIĘWZIĘCIE	CEL	PRZEZNACZENIE	HARMONOGRAM REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT ZADANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
	i ul. Polna	infrastruktury publicznej	napływ ludzi z miasta, przewidujemy, iż takich ulic może być jeszcze więcej. Oświetlenie ich jest niezbędne, by mieszkańcy czuli się bezpiecznie.			Budżet Gminy Wkład własny Inne źródła zewnętrzne (np. sponsorzy)
5	Wybudowanie boiska do piłki siatkowej na terenie rekreacyjnym oraz oświetlenie całego terenu	Zaspokajanie potrzeb w zakresie infrastruktury rekreacyjno-sportowej.	Ze względu na brak ośrodka sportowego w Niwkach, boisko umożliwiłoby organizację zajęć sportowych wolnym powietrzu, i pozwalało aktywnie spędzać wolny czas. chcemy nadal rozwijać miejsce rekreacyjne doposażając w dodatkowy sprzęt.	2025-2032	250.000,00 zł	Budżet gminy Wkład własny Środki unijne Sponsorzy
6	Wybudowanie wiaty nad tarasem przy świetlicy oraz powiększenie tarasu	Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury rekreacyjno-sportowej.	Teren rekreacyjny pełni wiele funkcji, między innymi jest miejscem spotkań mieszkańców. W kolejnych latach planuje się rozbudowę tego terenu o kolejne elementy, takie jak poszerzenie tarasu wraz z zadaszeniem.	2025-2032	50.000,00 zł	Budżet gminy Wkład własny Środki unijne Sponsorzy
7	Ogrodzenie wiejskiego zbiornika retencyjnego płotem o wysokości 1 m z nasadzeniami	Zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych - bezpieczeństwo	Zbiornik retencyjny jest nieogrodzony i stwarza zagrożenie dla mieszkańców wioski. Jego ogrodzenie znacznie zwiększy bezpieczeństwo, a nasadzenia upiększą tę okolicę.	2025-2032	Nieznany	Budżet gminy Środki Zewnętrzne
8	Renowacja zabytków	Zaspokajanie potrzeb w zakresie kultury i historii	Zabytki są ważną częścią historii i kultury miejscowości. Planuje się należycie i na bieżąco je remontować i odnawiać.	2025-2032	25.000 zł	Budżet gminy Wkład własny Środki unijne Sponsorzy
9	Poprawienie jakości drogi powiatowej nr 1745 i wybudowanie wzdłuż niej ścieżki rowerowej	Zaspokajanie potrzeb w zakresie infrastruktury publicznej	Droga ta jest jedyną możliwością mieszkańców na dostanie się do urzędu, ośrodka zdrowia, czy sklepów. Jest jednocześnie chętnie wybieraną trasą przez rowerzystów,	2025-2032	2.000.000,00 zł	Środki zewnętrzne (ZDP) Środki unijne

Lp.	PLANOWANA INWESTYCJA /PRZEDSIĘWZIĘCIE	CEL	PRZEZNACZENIE	HARMONOGRAM REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT ZADANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
			zmierzających w stronę Jezior Turawskich. Droga ta jednak ma dużo ubytków i brak pobocza co stwarza realne zagrożenie dla uczestników ruchu.			
10	Budowa i remont nawierzchni dróg gminnych oraz infrastruktury drogowej, w tym oświetlenia oraz zainstalowanie koszy na śmieci	Zaspokajanie potrzeb w zakresie infrastruktury publicznej, poprawa warunków życia mieszkańców wsi Niwki	Drogi gminne wymagają nieustannej rozbudowy i remontów. Ponadto większość dróg (ulic) w Niwkach jest nieutwardzona i nieoświetlona. Powyższe zadanie poza poprawą bezpieczeństwa wpłynie znacząco na poprawę jakości życia mieszkańców.	2025-2032	Nieznany	Budżet gminy Środki własne Fundusze unijne
11	Budowa chodników przy drogach.	Zaspokajanie potrzeb w zakresie infrastruktury publicznej, poprawa warunków życia mieszkańców wsi Niwki.	Chodniki przy drogach w znacznym stopniu wpłyną na bezpieczeństwo pieszych poruszających się w obrębie naszej miejscowości.	2025-2032	Nieznany	Środki zewnętrzne Środki Unijne Budżet Gminy
12	Wymiana/naprawa hydrantów.	Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa.	Biorąc pod uwagę, iż miejscowość Niwki jest okalana lasami, w przypadku powstania zagrożenia pożarowego – niezwykle istotne jest posiadane sprawnego systemu hydrantów	2025-2032	Nieznany	Środki zewnętrzne Środki unijne
13	Oznaczenie ścieżek rowerowych oraz budowa infrastruktury rowerowej, modernizacja istniejącej infrastruktury i tras	Zaspokajanie potrzeb społeczno-kulturalnych i rekreacyjnych mieszkańców wsi, podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości	Realizacja ten inwestycji znacznie podniesie atrakcyjność wsi, a także gminy jako miejsca turystycznego.	2025-2032	Nieznany	Budżet gminy Środki unijne Wkład własny
14	Zakup robota koszącego do obsługi terenów zielonych przy świetlicy	Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury rekreacyjno-sportowej.	Zakup robota pozwoli na bieżące dbanie o teren zielony na terenie rekreacyjnym, co jednocześnie pozwoli na ciągłe efektywne korzystanie z niego	2025-2032	10.000,00 zł	Wkład własny Środki zewnętrzne Budżet gminy
15	Stworzenie	Zaspokajanie	Stworzenie turystycznej	2025-2032	Nieznany	Środki

Lp.	PLANOWANA INWESTYCJA /PRZEDSIĘWZIĘCIE	CEL	PRZEZNACZENIE	HARMONOGRAM REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT ZADANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
	historyczno - przyrodniczej granicy Niwek	potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury rekreacyjno-sportowej, a także kulturalno - historycznej	ścieżki tj. historyczno - przyrodniczej granicy Niwek znacznie zwiększy atrakcyjność turystyczną wsi.			zewnętrzne Środki unijne Budżet gminy Sponsorzy

X. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych.

Miejsca o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców Niwek to:

- a) teren rekreacyjny ze świetlicą, miejscem na ognisko, urządzeniami do ćwiczeń na świeżym powietrzu – miejsce spotkań mieszkańców Niwek i turystów, plac, na którym organizowane są przeróżne spotkania i imprezy na świeżym powietrzu, tuż obok znajduje się pomnik Joachima Halupczoka i Ośrodek Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji,
- b) kapliczka na skrzyżowaniu – położona na rozwidleniu ulic, tuż przy niej znajduje się remiza strażacka i przydrożny krzyż,
- c) dzwon Palmerów – zabytek – dzwonił na Anioł Pański, na trwogę oraz żegnał odchodzących mieszkańców wsi.